

Handläggare
Marie Björklöf
Telefon: 0850835605

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 18 oktober 2022

Ärende 4

Yttrande över revisionsrapport Stöd till unga vuxna med funktionsnedsättning att komma i arbete

Revisionsrapport nr 4/2022 från Stadsrevisionen

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat hur Stockholms stad stödjer unga vuxna med intellektuell och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning att komma ut i arbete. Granskningen har omfattat arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm.

Granskningen fokuserar på stöd som tillhandahålls för personer upp till 29 år som är eller har varit inskrivna vid gymnasiesärskolan. Stadsrevisionen konstaterar i sin rapport att många unga i målgruppen har kontakt med flera olika myndigheter och att det finns utmaningar i hur samordningen av stödet till målgruppen organiseras. Det finns också otydligheter i ansvarsfördelningen vilket riskerar att skapa stor osäkerhet för målgruppen gällande deras tillgång till stöd. Stockholms stads *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023* nämns ofta som ett viktigt strategiskt dokument men stadsrevisionens rapport visar på att det trots detta finns otydligheter i hur det operativa arbetet organiseras och följs upp. Vidare lyfter stadsrevisionens rapport att endast ett fåtal nämnder och bolag har genomfört arbetsdifferentieringsanalyser och anställt serviceassistenter i enlighet med uppdrag i stadens budget. Mot denna bakgrund finns det enligt revisionsrapporten risk för att staden inte tillhandahåller ett tillräckligt stöd till unga vuxna med funktionsnedsättningar för att hjälpa dem att komma ut i arbete, studier eller annan sysselsättning.

Stadsrevisionen lyfter fram tre utvecklingsområden för arbetsmarknadsförvaltningen. Dessa handlar om att göra arbetsdifferentieringsanalyser och anställa serviceassistenter, att tydliggöra former för samverkan i övergångar och för uppsökande arbete, samt att informera gymnasiesärskolorna om stadens arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen kommer under året att genomföra två arbetsdifferentieringsanalyser inom de egna verksamheterna och har anställt tre serviceassistenter. Förvaltningen arbetar även aktivt med att ge information och stöd i arbetet med arbetsdifferentieringsanalyser till stadens nämnder och bolag men har begränsade möjligheter att påverka antalet genomförda analyser och anställda serviceassistenter inom andra förvaltningar och bolag.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedriver ett aktivt uppsökande arbete där unga funktionsnedsatta är en målgrupp som nås genom flera olika uppsökupdrag. Gällande behovet av en tydligare samordning och ansvarsfördelning av stöd till målgruppen instämmer arbetsmarknadsförvaltningen i rapportens bedömning och ser positivt på att utveckla samverkan med övriga förvaltningar i staden och andra myndigheter som målgruppen har kontakt med. Genom implementeringen av projektet Bron arbetar förvaltningen för att förstärka samverkan med de i projektet involverade parterna. Arbetsmarknadsförvaltningen har även i samverkan med socialförvaltningen sett över ingångar och tillgång till arbetslivsinriktat stöd till personer som omfattas av LSS-lagstiftningen.

Vid implementeringen av projektet Bron kommer verksamheten att fortsätta det påbörjade arbetet med att informera stadens gymnasiesärskolor om arbetsmarknadsinsatser för målgruppen. Förutom samverkan med särskolorna inom projektet Bron har arbetsmarknadsförvaltningen även en upparbetad samverkan med särskolorna genom Komvux Rosenlund som tillhandahåller kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.

Bakgrund

Stadsrevisionen har granskat hur Stockholms stad stödjer unga vuxna med intellektuell och/eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning att komma ut i arbete i enlighet med lagkrav och i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Granskningen har omfattat arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm.

Ärendet

Stadsrevisionen har i rapport nr 4/2022 granskat hur Stockholms stad arbetar med att ge stöd till unga vuxna med intellektuell och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning för att komma ut i arbete. Granskningen fokuserar på stöd som tillhandahålls för personer upp till 29 år som är eller har varit inskrivna vid gymnasiesärskolan.

I rapporten granskas utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden som ansvarar för gymnasiesärskolan respektive arbetsmarknadsinsatser för målgruppen, samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm. Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser och stöd i enlighet med socialtjänstlagen, bland annat beslut om insatser inom daglig verksamhet. Inom arbetsmarknadsförvaltningen har tre verksamheter för målgruppen granskats: Bron, IWork och serviceassistenter.

De revisionskriterier som revisionen utgår från är:

- 15 § p 4, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 4 kap 4 § och 5 kap 7-8 §§, Socialtjänstlagen (2001:453)
- Stockholms stads Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023
- Stockholms stads budget 2022
- 18 kap 3 § Skollag (2010:800)
- Läroplan för gymnasiesärskolan

Varje år avslutar cirka 100 elever sin utbildning vid gymnasiesärskolan. Enligt revisionsrapporten är det endast ett fåtal av dessa som registreras sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen eller som studerar vidare. De flesta har sin sysselsättning inom daglig verksamhet. Rapporten visar att det finns otidligheter i stadens samordning av insatser och stöd till målgruppen och att staden inte i tillräckligt hög utsträckning arbetar i enlighet med Stockholms stads *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023*. Programmet anger inriktningen för stadens arbete med att stödja unga funktionsnedsatta att komma ut i arbete och lyfts av många av stadens nämnder i den övergripande styrningen. Enligt Stadsrevisionens rapport saknas dock konkreta beskrivningar av hur arbetet ska genomföras i praktiken och följas upp.

Samordning och samarbete såväl inom kommunen som mellan kommunen och andra parter lyfts som viktiga utgångspunkter i arbetet eftersom målgruppen ofta har behov av stöd från både kommunen och statliga aktörer, så som till exempel Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det finns dock otydligheter i ansvarsfördelning och rutiner för samordningen, och detta behöver förtydligas för att kunna konkretiseras i det operativa arbetet. Ytterligare ett utvecklingsområde som lyfts i revisionsrapporten är kommunfullmäktiges målsättning att staden som arbetsgivare ska föregå med gott exempel och möjliggöra anpassade anställningar för att skapa inkludering. Rapporten lyfter att endast ett fåtal nämnder och bolag har genomfört arbetsdifferentieringsanalyser och anställt serviceassistenter i enlighet med uppdrag i stadens budget.

Mot bakgrund av ovanstående finns det enligt revisionsrapporten risk för att staden inte tillhandahåller ett tillräckligt samordnat stöd till unga vuxna med funktionsnedsättningar för att hjälpa dem komma ut i arbete, studier eller annan sysselsättning. Rapporten lyfter brister i möjligheterna för målgruppen att få stöd i övergången från gymnasiesärskolan och från daglig verksamhet till lönearbete, vilket kan leda till ett långvarigt utanförskap. Stadsrevisionen pekar därför ut ett antal rekommendationer till de förvaltningar som granskas i rapporten. För arbetsmarknadsförvaltningen lyfts följande rekommendationer:

- Genomför arbetsdifferentiering och anställ serviceassistenter i enlighet med budgetens direktiv.
- Tydliggör formerna för samverkan vid elevens övergång från gymnasiesärskola till arbete, studier eller annan sysselsättning. Arbetet bör även innefatta att tydliggöra det motiverande och uppsökande arbete som ska ske i enlighet med lagstadgade skyldigheter (samma rekommendation ges även till utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna).
- Informera regelbundet om stadens arbetsmarknadsinsatser vid samtliga gymnasiesärskolor inom Stockholms stad.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen fokuserar i sitt yttrande på de rekommendationer som berör den egna verksamheten.

Arbetsdifferentiering och serviceassistenter

Arbetsmarknadsförvaltningen fortsätter sitt påbörjade arbete med att sprida kunskap om arbetsdifferentiering genom information och stöd i analysarbetet till stadens nämnder och bolag. I dagsläget finns ca 50 pågående anställningar som serviceassistenter inom staden men dessa är mycket ojämnt fördelade över stadens nämnder och bolag. Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på att stadens uppföljning och styrning gällande uppdraget i budget att anställa serviceassistenter förstärks, i syfte att förtydliga samtliga nämnders och bolags ansvar att bidra till att skapa arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan. Även om arbetsmarknadsförvaltningen har i uppdrag att bistå med information och stöd i arbetet med arbetsdifferentieringsanalyser så har förvaltningen begränsade möjligheter att påverka i vilken omfattning andra nämnder och bolag beslutar att genomföra dessa och anställa serviceassistenter.

Som framgår av Stadsrevisionens rapport har arbetsmarknadsförvaltningen internt genomfört två arbetsdifferentieringsanalyser under 2021 och under 2022 planeras ytterligare två analyser. Analysarbetet sker alltså kontinuerligt liksom även anställning av serviceassistenter, i enlighet med uppdrag i Stockholms stads budget. Arbetsmarknadsförvaltningen har under året anställt tre serviceassistenter på tre olika enheter inom förvaltningen.

Samverkan kring övergångar och uppsökande arbete

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i rapportens bedömning om att samordning och samverkan mellan involverade parter, både inom staden och med andra myndigheter, är viktigt för att säkerställa ett adekvat stöd till målgruppen.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser, i enlighet med vad som lyfts i rapporten, svårigheter med att skapa strukturer som gör att fler unga som deltar i daglig verksamhet får möjlighet att pröva på ett arbete. Det kan finnas behov av att se över vilka incitament och krav som finns för utförare av daglig verksamhet att jobba mot detta mål. Tydlighet och samordning kring insatser och ekonomisk ersättning är av stor vikt för att individen ska få så goda förutsättningar som möjligt att komma ut i arbete, vidare studier eller annan sysselsättning efter avslutade studier inom gymnasiesärskolan.

Förutom de parter som nämns i revisionsrapporten är även socialförvaltningen en viktig samverkanspart för arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetsmarknadsförvaltningen har i samverkan med socialförvaltningen under året sett över ingångar och tillgång till arbetslivsinriktat stöd till personer som omfattas av LSS-lagstiftningen. Detta har resulterat i att ett ärende har tagits upp i socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden om att biståndsbestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453) ska användas för att utreda och besluta om deltagande i IWork i syfte att underlätta övergången till arbete eller studier. Beslut i ärendet från kommunfullmäktige inväntas nu. Insatsen ska kunna användas som alternativ till daglig verksamhet eller som stöd i att komma ut i arbete eller studier. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att detta kommer att förstärka möjligheten till arbetslivsinriktade insatser genom att kriterierna för att beviljas insatsen tydliggörs, samt leda till en större likställighet över staden.

Inom ramen för projektet Bron har arbetsmarknadsförvaltningen arbetat med att förstärka samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Projektet avslutas i december 2022 och arbete pågår med att förbereda implementeringen av projektet i ordinarie verksamhet. Under projekttiden har lärdomar dragits bland annat gällande behovet av att förtydliga samverkansformer och ansvarsfördelning mellan involverade parter. Arbetsmarknadsförvaltningen har därför en löpande dialog med övriga myndigheter som har ingått i projekt Bron och har för avsikt att skriva samverkansöverenskommelser med Försäkringskassan, utbildningsförvaltningen och samtliga gymnasiesärskolor i Stockholms stad. Förslaget på samverkansöverenskommelse är för tillfället ute på remiss hos gymnasiesärskolorna i staden. Förhoppningen att dessa överenskommelser kommer att bidra till att ytterligare förstärka samverkan och göra samverkan mindre personberoende genom att tydligare reglera respektive parts uppdrag och ansvar.

Under hösten 2022 kommer även en ny övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Arbetsförmedlingen att tas fram. Arbetsmarknadsförvaltningen för just nu en dialog med Arbetsförmedlingen gällande möjligheterna att förstärka samverkan kring målgruppen unga funktionsnedsatta. Arbetsförmedlingens pågående reformering har föranlett vissa utmaningar i samverkan och arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att en förstärkt samverkan med Arbetsförmedlingen skulle kunna gynna målgruppen. Bland annat har Arbetsförmedlingens nya tolkning av möjligheterna att studera parallellt med en pågående

lönebidragsanställning föranlett behov av att se över hur serviceassistenternas anställningar kan kombineras med kompetensutvecklande insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedriver ett aktivt uppsökande arbete där unga funktionsnedsatta är en målgrupp som nås genom flera olika uppsöksuppdrag. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för samordningen av kommunens aktivitetsansvar och arbetar dessutom även uppsökande för att nå och erbjuda stöd till unga mellan 20-29 år som varken arbetar eller studerar. Även Vuxenutbildningscentrum bedriver uppsökande arbete för att nå personer som kan vara i behov av att stärka sin ställning på arbetsmarknaden genom studier inom den kommunala vuxenutbildningen. Förvaltningen anser därför att den lagstadgade skyldigheten som grundar sig i skollag (2010:800), om att informera om och aktivt verka för att vuxna deltar i gymnasial vuxenutbildning samt kommunens aktivitetsansvar för unga mellan 16 och 19 år, uppfylls genom det uppsökande arbete som bedrivs inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Information om arbetsmarknadsinsatser och kommunal vuxenutbildning

Vid implementeringen av projektet Bron kommer verksamheten att fortsätta det påbörjade arbetet med att informera stadens gymnasiesärskolor om arbetsmarknadsinsatser för målgruppen. Förutom den verksamhet för målgruppen unga funktionshindrade som arbetsmarknadsförvaltningen bedriver inom ramen för projektet Bron samt verksamheterna IWork och serviceassistenter, erbjuder förvaltningen även utbildning inom verksamheten Komvux Rosenlund. På denna skolenhet bedrivs bland annat kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, som riktar sig särskilt till personer med intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvat hjärnskada. Skolan har en upparbetad samverkan med stadens gymnasiesärskolor där framför allt studie- och yrkesvägledaren på Komvux Rosenlund har en regelbunden kontakt med skolorna i syfte att informera om verksamheten och främja övergången mellan gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning. Komvux Rosenlund deltar i gymnasiesärskolornas framtidsmässor och studiebesök på Komvux Rosenlund anordnas för elever som går sista året på gymnasiesärskolan. Arbetsmarknadsförvaltningen skickar även regelbundet ut ett nyhetsbrev till alla stadens gymnasieskolor, inklusive gymnasiesärskolor, med information om de studiemöjligheter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen.

Sammanfattningsvis bedriver arbetsmarknadsförvaltningen ett omfattande arbete med att erbjuda stöd till målgruppen unga funktionsnedsatta, där även andra verksamheter än de som har granskats i Stadsrevisionens rapport ingår. Unga vuxna med funktionsnedsättning är en prioriterad grupp som ofta har behov av ett sammansatt stöd från flera olika aktörer och arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på att tillsammans med övriga ansvariga aktörer fortsätta utveckla arbetet för att ge fler unga vuxna med funktionsnedsättning möjlighet att komma ut i arbete eller studier.

Karina Uddén	Anders Nordborg
Arbetsmarknadsdirektör	Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen	Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Projektrapport nr 4/2022, Stöd till unga vuxna med funktionsnedsättning att komma i arbete.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2022-10-05
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2022-10-05